

AIVAR MÄE: Peterburi Maria teatrisse pääsemiseks on ainult üks tee

Mitmeaastasest pingutusest hoolimata oli veel juulis võimalik, et külalissetendusi ei tulegi.

INTERVJU

Raimo Poom

Eesti Päevalehe ja Delfi uudistejuht

Maailma ooperi- ja balletiteatrite seas on oma eliitmajad. Pariisis, Londonis, New Yorgis on maailmakuulsad lavad. Venemaal on kaks esilava: Moskva Suur Teater ja Eestile lähedal asuv Peterburi Maria ehk Mariinski teater. Neile lavadele ei pääse igauks. Esinejatele on see tihti karjääri oluline verstapost ja teistele teatrikompaniidele on neisse majadesse vastuvõtmine tähtis tunnustus. Estonia teatri peadirektor Aivar Mäe rääkis, kuidas tal õnnestus Eesti esindusteater Peterburi kõige-kõigemale lavale viia.

■ Kust tuli mõte Maria teatri lavale püüelda?

Küsimus ei ole ainult Mariinskis. Kolm-neli aastat tagasi hakkasime mõtlema Eesti sünnipäevale ja kuna oleme palju teatrivahetusi teinud, otsustasime, et käiks kõigi naabrite juures uuesti. Esimene oli Moskva Helikoni teatri uus maja, järgmine siis Mariinski. Siis tuleb Tampere, pärast seda Riia ja lõpetame Vilniuses. On veel tuure, kuid need ei puuduta naabrite, kõige lähemate sõprade külastusi.

■ Kuidas Peterburi külustus teoks sai?

Ühest küljest peab natuke õnne olema. Võõraid teatreid ei lubata siia maja pea üldse. Siin on kaks võimalust: kas sul on eriti lähedane suhe Valeri Gergijeviga (Maria teatri peadirektor ja -dirigent ning kunstiline juht – R. P.) või... Kusjuures teisi võimalusi eriti polegi. (Muheleb.)

Teater võib olla üllatavalt hea, kuid sellest ei piisa. Vastupidi, kui oled liiga hea, võib päevakorda tulla konkurentsi-küsimus ja see sulgeb ukseid.

■ Mis suhe teil siis Gergijeviga on?

Ma ei ütle, et oleme Gergijeviga sõbrad, kuid oleme suhelnud viimased 15–20 aastat. Tema parim sõber oli nüüdseks juba manala teele läinud Peeter Lilje, kellega nad Peterburi konservatooriumis jagasid tuba. Võib-olla on need Eesti sidemed sealt alguse saanud.

Eesti Kontserdi päevil korraldasin ise Gergijevile kontserte, otsisin teda mööda maailma taga...

Mul tuleb meelde üks seik. Tubina sajandal sünniaastapäeval kandsid orkestrid ette Tubina sümfooniaid. Leppisin Mariinski orkestri ja Gergijeviga kokku, et nemad kannavad ette ühe sümfoonia. Oli tohutu organiseerimine, et seda kokku leppida. Kontsert pidi olema pühapäeval kell seitse. See oli juunis, orkester oli kohal ja tegi proovi, kuid keda polnud, oli Gergijev... Muidugi magas ta sisse. Tal oli eelmisel päeval kontsert Tel Avivis. Ja pühapäeval lennuliiklust praktiliselt ei ole. Ma ei mäletagi, mis süsteemiga me kõiki neid ühendusi hankisime, kuid ta jõudis Helsingisse, kuhu tellisin helikopteri, ja tõin ta sealt ära.

Gergijev saabus kell pool seitse Estonia kontserdisaali, kus rahvas juba jalutas. Aga siis oli ju vaja proovi tegema

Foto: Madis Veltman

hakata. Partituuri ka polnud, küsisin kopteris, kus see on. „Oh, unustasin.“ Ütlesin publikule, et on tehniline apas ja kontsert hilineb. Aga Gergijev on looduslaps. Muusikat teadmata tegi ta õhtust sündmuse. Ta tegi Tubinat teisiti, nii nagu seda ei peaks tegema. Aga see kõlas niivõrd värskest!

■ Kas nüüd käis kokkuleppimine samamoodi?

Ma käisin Peterburis umbes kaheksa korda. Venemaal on ju ikka nii, et kokkulepped esimese korraga ei pea. Viimast korda pidime rajalt maha sõitma veel selle aasta juulis. Oli variant, et vist ikka ei saa, sest teatril endal on saali vaja. Aga ei, oleme siin!

■ Millega on seotud just balleti „Kratt“ ja ooperi „Rinaldo“ Peterburi toomine?

Mis puutub „Kratti“, siis ma mõtlesin, et meil on praegu kavas ainult üks Eesti

Vene riikliku uudisteagentuuri ITAR-TASS-i Peterburi pressikeskuses kanti ette lõik balletist „Kratt“. Aivar Mäe (paremal) lõi selle ajal rõõmsalt tantsu kaasa.

ballett ja see on „Kratt“. See sobib väga hästi, sest tegemist on Eesti esimese täispika balletiga ja geniaalse muusikaga.

■ Kas võis tagant tõugata see, et meenutasite episoodi Gergijevi ja Tubinaga?

Väga õige. Tubin on tema jaoks helilooja, keda ta teab. Kui ta „Kratti“ ka ei tea, siis on selge, et kõik asjad käivad tema laua pealt läbi. Ma võin tahta siin esitada mida iganes, kuid Gergijev otsustab. Tema palve oli, kas ma saaksin siin barokkooperit teha. Sellepärast saigi Händel kavva võetud.

■ 300 inimest Tallinnast kohale tuua on suur organiseerimine?

Jah, aga meil on selleks ainult üks inimene ja täiesti piisab. Vahet pole, kas minnakse Peterburi või Tartusse, inimesed tuleb toilitada, lava tuleb üles panna jne. Estoonlased on professionaalid. Nad suudavad igast asendist välja võluda korraliku kvaliteedi. Kasvõi balletiga. Siin Peterburis on lava ju kaldega. Ollakse harjunud horizontaalsel laval tantsima, aga mul polnud hetkekski tunnet, et keegi hakkab kukkuma. See on kättevõtmise asi, sisemine professionaalsus.

■ Milline on Maria teatri tähendus esinejatele?

Meil on üks jaapanlane, kes õppis ära eesti keele ja minu teada on nüüd isegi Eesti kodanik. Ta endine nimi oli Risa, nüüd ta eestistas selle ja on Lisa. Ta astus orkestri auku, vaatas saali ja pisarad jooksis. Ta ei arvanud ealeski, et siseneb kunagi Mariinski teatrisse ja mängib seal. Ja kui ballett lavale tuli,

siis paljud tantsijad kummardasid. See on lihtsalt koht, kus on esinenud sellised nimed, et kui neid nimetama hakata, tuleb pikalt aega leida.

■ Milline oli publiku reaktsioon?

See on mu professionaalne kretinism, et vaatan, kui pikk aplaus oli. Eile (esmaspäeval pärast „Kratti“ – toim) oli kaheksa minutit, see on Eesti mõistes ülipikk aplaus. Ma arvan, et sellepärast, et tegime Mariinskis midagi, mis pole siin kombeks. Klassika on siin in ja peale „Lui-

kede järve“, „Bajadeeri“ ja „Uinuva kaunitari“ ei tahta nagu midagi teha. Meie olime täiesti teisest valdkonnast.

Kõik jälgisid saalis etendust otsast lõpuni. Sel-

les mõttes on „Kratt“ Kesleri lavastuses täiesti geniaalne. See on tõeline Eesti tantsu visiitkaart, kus on ühendatud nii klassikaline ballett, rahvatants, kaerajaan kui ka kaasaegne tants. See näitab Eesti tantsu taset.

■ Peterburi külustuse lõpetab Jaani kiriku galakontsert. See on natuke nagu kojutulek?

On küll, sest olen selle kirikuga nüüd juba 14 aastat seotud. 2003. aastal sisenesin sellesse hoonesse esimest korda. See ei meenutanud siis kirikut, vaid urgast. Aga täna, kui istusin seal rõdul, tuli pisar silma. Astusin üle ukse ja ikka tuleb soe tunne! Eestluse ja Eesti tunne on selles majas nii sügavalt sees, see on igas-kes kivisse imibunud. See oli mul eesmärk omaette, et kui oleme Peterburis, siis igal juhul tuleb Jaani kirikus esineda. ●

KOHALIK EESTLANE

Mart Siimann: on uhke tunne, et Estoniat hinnatakse

Paljude kohalike eestlaste seas oli Estonia külalissetendust vaatama tulnud ka praegu Neevalinnas elav endine Eesti peaminister Mart Siimann.

„Uhke tunne on alati, kui Eesti kultuur on siin esindatud. Aga teater ja Estonia on Peterburi tõeliste teatrigurmaanide seas väga hinnatud ja oodatud. Ma ise natuke kartsin, kas Mariinski teater tuleb publikut täis. Vaatasin veel nädal tagasi kodulehelt ja tõdesin, et Peter-

buri ei ole Estoniat unustanud,“ ütles Siimann.

Endine valitsusjuht tunnistas, et kartis alguses, mismoodi võib propaganda olla inimeste arusaamu mõjutanud. „Alguses oli selline tunne ja hirm, et kas see propaganda on oma mõju avaldanud, kas on selline hoiak võetud, et tulevad siia vaenlased. Aga ei, lihtsad inimesed võtavad meid vastu kui sõpru. Ja see teeb uhkeks ja rõõmsaks,“ kinnitas Siimann.

„Ma arvan, et tegime Mariinskis midagi, mis pole siin kombeks. Meie olime täiesti teisest valdkonnast.“